

vanje vlade za ohranjenje miru. Mir je pa potreben ne le samo med državami, ampak tudi v notranjem; to zahtevajo sedanje narodne, socijalne in politične zmešnjave. Končal je svoj govor z vsklikom „Hoch“ na cesarja.

Iz skupnega proračuna, ki se je predložil za leto 1892. delegacijam, posnamemo tole: Skupne potrebščine znašajo 139,142.886 gld. Po odbitku pokritja v znesku 2,673.508 gld. in carinskih preostankov v znesku 40,155.180 gld., znaša čista potrebščina 96,314.198 gld., na tak način 3,802.459 gld. več nego lani. Za Hercegovino in Bosno znaša izredna čista potrebščina 4,135.000 gld. h katerej naj se prišteje naknadni kredit za leto 1891. v znesku 1,904.818 gld. Za vojsko se bode potrebovalo 119,265.266 gld., to je za 4,320.828 gld. več, nego minulo leto. Porabil se bode ta večji znesek za napravo konserv za vojake, za izboljšanje in razširjenje bark v Galiciji, za pomnoženje poročnikov za 225, pa za popolnjenje 14 baterijskih divizij. Donašati mora k tem potrebščinam naša državna polovica 70 %, ogrska pa 30 %, kar pa čisto nič ne ovira, da nista le minister za vnanje reči in pa skupni finančni minister Madjara, marveč zahteva se še, da mora biti Madjar tudi sekcijski načelnik v ministerstvu za vnanje reči — kar se bode tudi zgodilo, kakor je obljubil minister Kállay — odgovorjaje na interpelacijo Beöthyjevo. Ogrska delegacija si je izbrala za predsednika grofa Frana Zichy-ja.

Dne 11. t. m. je vzprejel cesar delegacije.

Na nagovore obeh delegacijskih predsednikov je rekel cesar, da živi zdaj Avstro-Ogrska v prijateljskih razmerah z vsemi državami ter da vlada popolno sporazumljenje z zaveznikom za vzdržanje miru. Sicer pa, da niso še odstranjene nevarnosti političnemu položaju v Evropi. Tudi oboroževanja se še vedno nadaljujejo. Vender je pa upati da se bode vsled splošne potrebe miru konečno dosegel mirovni namen. Vlada je omejila proračun za vojsko in mornarico na najnujnejše potrebe. Tudi Bosna in Hercegovina vedno napreduje. Knez Schönburg, predsednik avstrijske delegacije, je poudarjal v svojem nagovoru, da so delegati pripravljeni skrbeti zato, da se ohrani moč države, oni bodo dovolili potrebno, ozirali se bodo pa tudi na to kolikor bodo zamogli narodi žrtvovati. Evropskim narodom je ohranjenje miru jako potrebno, glede na velike iznajdbe, vsled katerih se bode razvijala obrtnija, trgovina in kmetijstvo v vseh državah. Predsednik ogrske delegacije je izrazil zadovoljstvo, da se niso povejšala mednarodna nasprotja od zadnjega zborovanja delegacij. Konstatuje, da je vpliv socijalnih težav na splošne odnose držav velik. Izraža tudi veselje nad ponovljeno zvezo z Nemčijo in Italijo. Najbolje jamstvo za mir je pa to, da je naša država vedno popolnoma pripravljena za vojsko. Ogrska delegacija je pripravljena vse potrebno dovoliti za brambeno moč države, ne da bi se rušilo finančno ravnotežje, ki se je v zadnjih letih doseglo.

Ogrska. — Novi ogrski primas Vaszary rekel je v svojem govoru, pri obedu, ki je bil prirejen tisti dan

ko je slovesno prisegel, da bode vedno pokoren papežu, udan kralju in vladi. Iz samostana Martinsberškega ne bode prinesel v svojo novo stolico nič drugega, nego kar je nad samostanskimi vrati s kratko besedo zapisano, namreč: „mir“.

V Budapešti se bode na vseučilišči osnovala stolica za hrvaški jezik, tako se je izrazil naučni minister v eni zadnjih sej ogrskega parlamenta.

Poslanec Gjorković je zahteval od finančne ogrske uprave, da osnuje na Hrvaškem še eno finančno ravateljstvo. Finančni minister Weckerle je pa odgovoril, da se protivi taki osnovi uže zaradi tega, ker ni na Hrvaškem sposobnih strokovnih močij in pa, ker se hrvaški uradniki stalno ne naseljujejo radi zunaj Zagreba. Da ni tako govorjenje laskovo za Hrvate, nam ni treba še posebej poudarjati. Nam se niti dostojno ne zdi.

Vnanje države.

V Rimu je bil te dni obdržavan mejnarodni mirovni kongres, katerega se je udeležilo mnogo zastopnikov raznih evropskih držav. Da bi bil ta kongres kake posebne važnosti — ne veruje nobeden.

V Bolgariji se boje bolgarskih emigrantov, ki so nastanjeni na Drinopolji. Bolgarska vlada zahteva namreč od Drinopoljske oblasti, da jih strogo nadzoruje ali pa odstrani. Tam se vedno nekaj kuha.

Ruski minister za vnanje reči odpotuje baje te dni v Pariz.

Nemška. — Nemškim listom se poroča iz Peterburga, da je bilo uže vse pripravljeno, da pride ruski car v Berolin. Grof Šuvalov, ruski poslanik v Berolinu, je bil o tem popolnoma prepričan ter tudi ruski minister za vnanje reči pl. Giers prišel je iz Italije v Wiesbaden nalašč za to, da bo v bližini Berolina, ako bi ga potreboval car. A v zadnjem trenutku odločil je car iz lastne inicijative, da ne gre v Berolin, kar je celo ruske kroge jako osupnilo.

Angleška. — Pri banketih, katere prireja lord-major se navadno oglašja Salisbury, angleški ministerski predsednik, da pove svetu o angleških političnih razmerah, kar se njemu poljubi. Tako se je zgodilo tudi te dni. Z irsko politiko je Salisbury zadovoljen, ravno tako z odnosi v Egiptu. Angleško politično obnebje je jasno, na njem ni nobenega niti najmanjšega oblačka. Tornielli je trdil, da je prijateljstvo med Angleško in Italijo — velikega pomene za evropski mir.

V Braziliji so se začeli ponavljati nemeri.

Narodno gospodarstvo.

Trgovska in obrtniška zbornica.

(Dalje.)

c.) sestoje samo iz redovnih znamenj ali razstavnih svetinj (tudi v zvezi z imeni ali tvrdkami) (trg. min. 12./2. 1891. l., št. 48.324 in 18./4. 191. l., št. 15.716);

d.) obče rabijo v prometa oznamenilo določenih vrst blaga;

e.) obsegajoče nemoralne in pohujšljive ali drugače javnemu redu protivne prikaze, napise ali take podatke, kateri se ne ujemajo z istinitimi trgovinskimi razmerami ali z resnico ter lahko prevarijo uživajoče občinstvo.

Kadar kakovih dvomov, je li dovoliti take napise ali podatke, ne odpravijo gori (I, 1 in 7) navedena dokazila, dokazati je posebe, da se ti podatki ujemajo z istinitimi trgovinskimi razmerami in z resnico.

Znamčnim napisom se videzno ne ujema oznemenilo vrst blaga s poslovnimi (opravilnimi) razmerami trvdke, ki prosi za vpis, pridejati je dostavek, iz katerega se dá razločno posneti, da se znamčno krajevno oznamenilo ne nanaša na izvor blaga, ampak na kvaliteto, in to morebiti tako, da se pridene zavod (etablissement) ali pa kraj, kjer se v resnici izdeluje blago. Niso dovoljene motilne besede: pristna . . . kvaliteta v zvezi s krajevnim naznanilom, n. pr. pristna Pariška kvaliteta, ako ni razločno naznačen pravi kraj izdelovanja. (Trg. min. 17./10. 1890. l., št. 42.894.)

III. Dostavek na znamčnih podobah, da se bodo rabile v raznih drugih barvah poleg prijavljene, ni dovoljen (trg. min. 24./11. 1890. l. št. 48.512).

V koliko se da smatrati poraba znamke po tuji osebi v drugi nevpisani barvi kot kaznivo posnemanje, to razsodi sodišče.

Če želi prosilec obrane, da se mu vložena znamka razločno obrani še v drugih barvah ali barvenih kombinacijah, mora jo predložiti za vpis v vsaki posamezni barvi ali barveni kombinaciji posebe (trg. min. 1./3. 1891. l. št. 736), kar je vsakakor storiti pri vseh onih znamkah, katerih značilno znamenje je barva znamčne podobe.

IV. Priudarki k znamčnim podobam (grbi, cehovska znamenja i. e. r.), katere smejo nekatere skupine obrtnikov rabiti vsled posebnih propisov, vpišejo se le, ako obrtniki dokažejo, da spadajo k dotičnim skupinam. Priudarki, ki se vpisujejo z znamkami vred, smatrajo se za znamčne dele ter jih morajo imeti tudi kliseji in vzorni kosci. Ako bi se rabile pa znamke v prometu tudi brez priudarka, velja obrana za nje le tedaj, kadar so vpisane še posebe brez priudarka. (Trg. min. 1./11. 1890. l. št. 40.740).

V. Kar se pa tiče znamek, katere so na blagu po njih označenem nalašč ali pa slučajno dvakrat naslikane, priporoča se, da se da vpisati poleg enojne znamke še njen podvojek, da je tako zagotovljena za vsak slučaj postavna obrana ter da ima predpravico pred poznejšnjimi naznanilci dvojstvenih znamek.

VI. Kadar se ne dovoli vpis znamek zato, ker ni potrebnih dokazil, omenjenih v I. odstavku, točki 7. ali zato, ker se smatrajo za znamke, kakeršne so izključene od vpisa, naznani se to pismeno prosilcu znamčne obrane. Prosilec sme v 30 dneh vložiti pritožbo do c. kr. trgovskega ministerstva pri trgovski in obrtniški zbornici.

Ako ono zaukaže, vpiše se znamka z dnevom prvotnega priznanila. (Dalje prihodnjič.)

Poučne stvari.

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

(Dalje.)

Božidar Vuković. Tiskanje slovenskih in hrvatskih knjig na Nemškem. Prve slovenske in hrvatske tiskarne v domovini.

V istem času, ko je Božidar Vuković v Benetkah knjige tiskal za pravoslavne cerkve, snoval je v mislih iguman samostana Miliševa v Hercegovini, kako bi ustrojil v svojem samostanu tiskarno cerkvenih knjig. Zaradi tega odpravi v Benetkah tri redovnike, mej njimi Mardarija, da ondi preskrbe, česar je treba za novo tiskarno. Njegovi poslanci so se seznanili v Benetkah z Božidarovim pomočnikom Todorom Ljubovićem in pregovorili ga, da pojde z njimi v Miliševo, da jim pomore urediti tiskarno. Pozneje je prevzel upravo te tiskarne omenjeni Mardarij, ali 1552. l. je odšel na poziv kneza Radiše Dimitrovića v arbanaški Beligrad, da ondi ustroji novo tiskarno. Ko je bila tiskarna v redu, začel je v njej tiskati „Evangelja“; ali predno je delo dovršil, umrl je Radiša, in njegova tiskarna je prišla v roke Trojana Gundulića, dobrovniškega vlastelina. Mardarij je pri njem dokončal omenjeno knjigo, a potem se je povrnil v Mileševo, da zopet prevzame upravo tamošnje tiskarne. Ker so bile črke že obrabljene, začel je sam nove vlivati in potem še več knjig utisnil. Malo po malem so tiskarne propale, zato je v 17. in 18. stoletji bilo zopet veliko pomankanje cerkvenih knjig, katere so morali večinoma iz Rusije naročati, ker so na slovanskem jugu zaradi turških vojsk vse umetelnosti in tudi tiskarstvo trdo spanje spale.

Sredi 16. stoletja, to je za časa cerkvene reformacije, imela je slovenska in hrvatska knjiga dve tiskarni na Nemškem. Kako to? Baron Janez Ungnad, porojen 1490. l., bil je jako bogat grajščak hrvatski, štajerski, kranjski in koroški, pa tudi junak na glasu. Naposled je postal zapovednik hrvatske in slovenske krajine in veliki župan Varaždinski. Ali bil je tudi jako iskren pristaš Lutrovega nauka, in ko je 1547. l. prišla zapoved, da morajo vsi pristaši nove vere ali se vrniti v krilo katoliške cerkve ali se izseliti iz domovine, odložil je Ungnad svojo čast in odšel v Würtemberg. Nastanil se je v mestu Urachu, kjer mu je poklonil vojvoda würtemberški „dvor „Münchhof“. Ali tu ni pozabil svoje domovine, temveč se z redko požrtvovalnostjo in stanovitnostjo trudil, da se širi nova vera mej slovenskim in hrvatskim ljudstvom s tiskom. Zaradi tega je vzprejel pod svoje okrilje učene Slovence in Hrvate, kateri so bili z istega razloga kakor on pregnani iz domovine. Dal je vlivati cirilske in glagolske črke in ustrojil po eno tiskarno v Tübingenu in